

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oglasila se plačuje za peti-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat manjši popust. — Upravištvu naj se blagovoliijo pošiljati naročnina, reklamacije, oglasila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Dr. Šušteršičevi „kozaki“.

„Trinoštvo ostane trinoštvo, deni go pod kakršnokoli kapo.“

„Trinoštvo, despotizem se širi tudi tam, kjer ena stranka dobi vesoljnost v svoje klešče, se z nekaterimi enakomislečimi polasti oblasti in po svoji volji in ne po volji vsega naroda ali narodov daje postaviti.“ Te zlate besede je nekdanji izpregovoril „Slovenec“ ter jih naslovil na slovenske liberalce. Vrti se pa kolo časa, orožje vrženo na nepravni naslov, se od trde skale odbije pa pade nazaj, odkoder je prišlo. Danes tudi mi Slovenci lahko rečemo slovenskim ljudskim sleparjem: „Trinoštvo ostane trinoštvo, deni ga pod katerikoli kapo“, pa makari, če je še večja kakor je bil zadnji nedeljo v „Unionu“ šod dr. Šušteršičevih „kozakov“. Ti ubogi klerikalci! Kakor kaže se levijo s svojimi naslovi. Kot Staroslovenci so se prelevili v „klerikalce“, kot klerikalci so se šele domislili, da so „katoliški“ (v tej dobi so zrastle strupene gobe „katoliška izobraževalna društva“), potem so postali „krščanski socialisti“ in kot taki so se z velikim hruščem izklicali za S. L. S., iz katerih začetnic jih je slovenski narod mogel krstiti le v slovenske ljudske sleparje. Da niso slovenska ljudska stranka, to so sami najbolje vedeli, kajti kača ostane kača, naj se še tolikrat prelevi. In sedaj ko so končno vendarle uvideli, da „trinoštvo ostane trinoštvo, deni ga pod katerikoli kapo“, so postali „kozaki“. In sicer kozaki v polnem pomenu besede. Ruski kozaki, mogoče, da so slavni, gotovo je, da so skrajno nasilni, kakor kranjski klerikalci. Avstrijski kozaki — imajo jih Nemci kot „Bauernfänger“ v politiki, kot „falschspielerje“ v socialnem življenju, so taki ali taki do pičice podobni dr. Šušteršičevim in Jarčevim „kozakom“. V tem so naši „kozaki“ tudi glede nasilnega postopanja kakor jajce podobni jajcu svojim nemškim pobratimom. Trinoštvo,

despotizem, terorizem, osebno maščevalno preganjanje, to je deviza njih koristolovstva — pohlepnega gospodstva. Mislili so, da so že tam, „kjer ena stranka dobi vesoljnost v svoje klešče in kjer se z nekaterimi enakomislečimi polasti oblasti in po svoji volji in ne po volji vsega naroda daje postaviti“. Ampak kakor se tudi veliki lopovi v svoji strasti in drznosti navadno zaračunajo, se se tudi naši klerikalci v svojem umazanem računu temeljito zmotili. Iz strmoglave visočine so zdrknili dol in tako, kakor so počeli na nedeljskem shodu, počenjajo tudi vsi propali komendijantje v razvpih cirkusih. Postali so „kozaki“. Toda, ker je po temnih kotih naše Avstrije še mnogo take sode, ni izključeno, da bodo tudi kot združeni kozaki nanovo vpirali svojo politično rokovernjastvo. Ali: prenapeta struna poč, rimsko trinoštvo je propadlo in tudi vašega trinoštva moč se bo zdrobila v prah, to si zapomnite, vi vsi dr. Šušteršičevi „kozaki“. Da niso v naših vrstah ugrabljeni tudi slovenski elementi, katere hočete kot janičarje vzrediti zoper lastne slovenske brate, prav malo mar bi nam bilo kje, kako in kdaj bodo ti rokovernjaški kozaki končali. In da bi danes slovenski narod v svojem brezupnem boju proti nemškemu nasilju ne bi bil vezan računati na vsakega posameznika, da ne čutimo vsi stanovi, posebno pa naš delavec in kmet, da nas ta strast v lastnem taboru vedno dalje razdvaja in našo moč danzadnem občutneje slabi le na korist naših narodnih sovragov, kaj nam mar dr. Šušteršičevi „kozaki“. Ampak mi se zavedamo, mi čutimo, da tako ne more več in ne sme več dalje. Nam krvavi srce, ko vidimo, da rojeni Slovenci, kri naše krvi zaslepljeni, kot kozaki preoblečeni, marširajo pod vodstvom sebičnega generala v bratomorni boj proti svojim lastnim bratom, da pa za vsakim korakom proti nam prepuščajo sramotno izdajo slovenske grude v roke skupnemu sovražniku.

Zato pa kakor smo z besedami „Slovenca“ začeli, končajmo zopet z njegovim klicem: Nehajte torej, vstavite svoje pogubonosno ruvanje, ako ste res sinovi verske matere Slovenije, ako imate še količjak čutja za blagor domovine in naroda v sebi, nehaite, da ne uničite še tega, kar se je zidalo z velikim trudom in velikimi žrtvami! Nehajte, sicer vam bo plačal narod vaše delovanje s — prokletstvom!

II. zlet gorenjskih sokolskih društev se vrši dne 15. velikega srpana t. l. v Trzinu.

Gorenjske kmečke razmere.

II.

Dragi čitatelj „Gorenjca“! Nikar ne misli, da nam je na tem, da bi prenašali v člankih pod tem naslovom samo številke. Toda, kar je potrebno, mora biti. Ravno številke (statistika) je podlaga, na katero se v današnjih časih z neko gotovostjo naslanjamo.

Zadnjič smo videli površino Gorenjske, razdeljeno po kulturah oziroma obdelovanih vrstah. Ta površina se šteje kot nepremični, stalni kmetijski inventar. Vsakdo ve, da je največ poroštvene moči, sigurnosti v zemeljski površini. Čim več zemlje pripada gospodarju, za premožnejšega ga štejejo.

Premoženje našega kmeta, naše lepe Gorenjske tvori tudi premični inventar in to je živina, konji, goveda, prašiči, ovce, koze, (perutnina), kure i. t. d. Navadno je tako pri nas: Čim več in čim boljše ima kak posestnik obdelane zemlje, več pridela krme, detelje, korenstva, sočivja, slame i. t. d. Iz tega sledi, čim več pridela zrna nad svojo domačo, hitro porabo, več ga ob ugodnih tržnih cenah lahko odproda, ako ni že poprej v denarnih stiskah, v trgovini drugo blago prejemal na zito. Ravno

PODLISTEK.

Zgodovina „Slovenske filharmonije“.

I.

„Slovenska filharmonija“ je tolike splošne važnosti za nas Slovence, da zasluži, da se s stvarno-resnega stališča razmotri o njeni zgodovini ter o vprašanju njenega daljnjega obstoja. V to nas tembolj silijo dogodki zadnjega štrajka, ki je bil v tesni zvezi z našim navodnim vprašanjem, v zvezi pa tudi s sokolsko slavnostjo v Radovljici in na Vrhniki. Za Radovljico je bila določena — menda se ne motimo — cela godba, a kako je bilo z njo na dan slavnosti, o tem rajše preidemo na vprašanje, kako bi bilo s celo godbo pri sokolski slavnosti na Vrhniki, da se ni kapelniku Talihu posrečilo šele v zadnjem trenutku si pridobiti pretežno večino štrajkujočega orkestra. Ta štrajk, ki se je za štrajkujoče, skoro bi rekli, sramotno končal, pa nam tudi osvetljuje v žalostni luči socialne razmerje delavstva, ali recimo, delojemalca napram deležajalcu. In potem stojimo pred vprašanjem o bodoči gledališki sezoni in misliti moramo tudi že sedaj dalje na predpustno sezono, ko bodo narodna društva zopet primorana si oskrbeti za prireditve veselice solidno

civilno godbo. Katera križeva pota v tem oziru so morala razna društva po deželi ob letošnji sezoni hoditi, to bodo dotični prizadeti sami najbolje vedeli. Istotako pa se mora slovenski narod v očigled točasnega napetih razmer v narodnostnem boju zavedati, da mora biti z udeležbo vojaške godbe pri narodnih prireditvah enkrat za vselej konec, in da bi bilo žalostno znamenje naše narodne probe, ako bi si Slovenci ne mogli vzdržati vsaj svoje civilne, če za dogledni čas ne tudi že svoje lastne slovenske ali vsaj slovanske godbe. Ni torej naš namen razdirati, kar že imamo, marveč graditi ter obstoječe izpopolniti. Ampak naj si gospoda v Ljubljani naš način stremjenja tega cilja tolmachi kakor ji drago, na telesu sedaj obstoječe „Slovenske filharmonije“ treba izrezati marsikatero rakrano, če hočemo, da bo godba kot nositeljica slovenskega imena zadobila tisto zdravo življensko moč, na katero mora apelirati slovenski narod.

Ozrimo se nazaj! Po našem skromnem mnenju, bi bila dolžnost „Glasbene Maticе“ že zdavno prej skrbeti za vzgojo dobre instrumentalne godbe. In če bi se bilo to zgodilo, smo prepričani, da bi bila vsaka vojaška godba v slovenski Ljubljani danes nemogoča, da, mi gremo celo dalje in mislimo, da bi se vojaška godba na dosedanji podlagi sploh že iz početka ne mogla vzdržati. In če bi se

vzdržala, ne od slovenskega denarja, vzdržati bi se morala izključno le iz vojaške blagajne. Sedaj, ko je slovenski narod že zdavno izredil gada na svojih praih, se izkusa tega gada otresti, toda verujte nam, dokler se mi sami ne bomo otresli svoje narodne mlačnosti, dotlej se tudi gada, ki smo ga sami vzgajili, ne bomo otresli. „Glasbena Matica“, to ji morajo celo narodni nasprotniki priznati, se je na polju vokalne glasbe povzpela tako visoko, da bi si lahko nadela častni naslov „Slovenska Glasbena Matica“. In zato je obžalovati tembolj, da „Glasbena Matica“ ni razširila svojega blagodejnega delokroga tudi na instrumentalno godbo, da nam ni vzgojila — kakor je to storila morda v zasebnem okviru — tudi javnega nayaščaja slovenskih godcev. Ona sama bi bila imela v prvi vrsti na taki vzgoji največ koristi. Kot matici slovenskega petja ne bilo bi ji treba pri njenih javnih nastopih se posluževati vojaške godbe. Isto velja tudi o slovenskem gledališču, o narodnih društvih v Ljubljani in širom slovenske domovine. Ali ker zvoniti po todi ne pomaga veliko, pogledajmo si, kaj je „Glasbena Matica“ ali valed meralne obveznosti, ali le prostovoljne, glede instrumentalne godbe storila šele lanske leto s provizorično ustanovitvijo „Koncertnega orkestra Glasbene Maticе“, iz katerega se je potem razvila samostojna „Slovenska filharmonija“.

Loterijska srečka dne 17. julija t. l.
Trst 9 29 32 5 44

Sprejme se

krepak deček

14 do 16 let star, s primerno šolsko izobrazbo kot

trgovski učenec

v trgovino z mešanim blagom

183 3-3

M. Žigon v Škofji Loki.

Zobotehnični atelje Oton Seydl

v Roosovi hiši nad prodajalno
v Kranju.

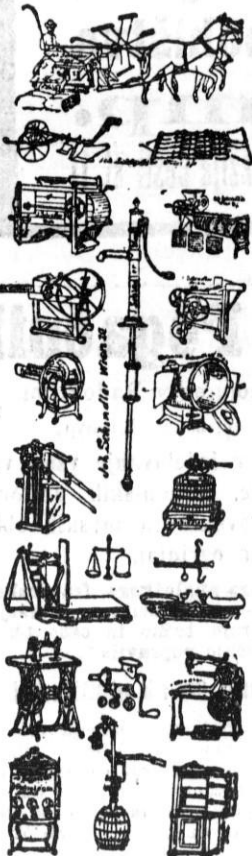
ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranila korenino, z ali brez nabne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJNOVEJŠIH METODAH.

78 52-30

Sprejemne ure vsako nedeljo in ponedeljek od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

Ivan Schindler, Dunaj

III. 1. pošilja že veliko let dobro znane stroje vsake vrste za poljedelske in obrtne potrebe, kot:

mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice za trnje, poljska orodja, mlatilnice, vitle, trijerje, čistilnice za žito, luštilnice za koruzo, slamo-reznice, stroje za rezanje repe, stiskalnice za seno, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake, sesalke za gnojnice, železne cevi, vodovode i. t. d.

Od sedaj vsakomur po zopet zdatno znižanih cenah: ravnotako vse priprave za kletarstvo, sesalke za vino, medene pipe, gumijevе ploče, konopljene in gumijevе cevi, priprave za točenje piva, skrinje za led, priprave za izdelovanje sodavode in penečih se vin, stroje za sladole, mline za kavo, dišavo i. t. d., stroje za delanje klobas, tehtnice na drog, namizne tehtnice, sterske tehtnice, decimalne tehtnice, tehtnice za živino, železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestavov, stroje in orodja za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje, pleskarje, vse pod dolgoletnim jamstvom po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke. Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno in franco. Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku. Prekupcem in agentom posebne prednosti!

Piše naj se naravnost: 94 20-12

Ivan Schindler, Dunaj III. 1. Erdbergstrasse 12.

Od c. kr. namestništva oblastveno dovoljeni urad za revizijo in reklamacijo tovarnih listin vseh vrst in pisarna za poizvedbo tarifov

L. Jandl Trst

prevzame brezplačno revizijo vseh tovarnih listin proti 30% deležu najdenih diferenc.

Dopušljate nam torej takoj franco vaše tovarne listine letošnjega leta in v treh dneh dobite poročilo o rezultatu revizije.

14 52-38

V Newyork
se Canado
Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!!

12 52-47

Samo 6 dni

vozijo francoski brzoparniki La Provence, La Savole, La Lorraine in La Touraine iz Havre v Newyork. — Najkrajša črta. —

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Steckenpferd lilijino mlečno milo

58 42-24

Najmilsje milo za kožo
:: kakor tudi za pege. ::

Dobiva se povsod.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Naboljše kosmetično

zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Jzdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

77 52-18
Dobi se
v
letarni
Šavalk

Martinova cesta 20

Postajališče električne cestne

R. Lang

Martinova cesta 20

železnice pri šentpeterski cerkvi. 126-1

LJUBLJANA :: Zalagatelj druživa c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špeoljaliteta: Gostilniški stolli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki cenj.

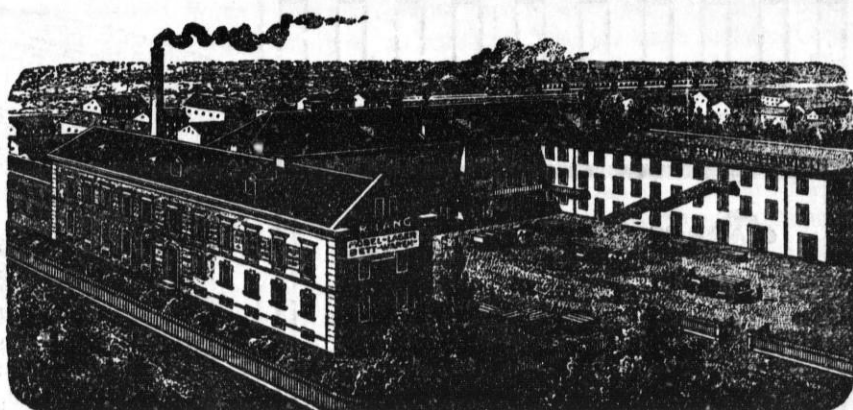
Modroci iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilno sobo, salone, pred-sobe, cele garniture.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obešalnik, miza, stensko ogledalo.

Špeoljaliteta v nevestnih balah. Veliki prostori, prtilčno in v i. nadstropju. Čudovito posani za hotele, vile in za letovišča 52 gld.

POZOR! SLOVENSKO PODJETJE! POZOR!

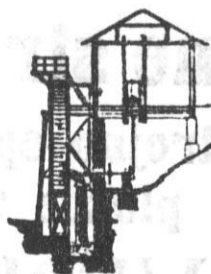
Slavnemu občinstvu se uljudno priporoča dne 11. februarja 1909 na novo otvorjena velika manufakturna trgovina

Franc Souvan, sin - Ljubljana
v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu št. 22.

80 43-21

G. Tönnies

v Ljubljani 52-17 89

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vrtilom. Motorje za bencin in surovo olje, najcenejša gonilna sila.

Največja

tovarniška zaloga

slamnikov

za dame prazni od K 1.— naprej
,, „ lišpani „ „ 3.— „
,, gospode „ „ —80 „
,, deklice „ „ —60 „
,, dečke „ „ —40 „

Prepričajte se o znatno nizkih cenah!

Za gospode vedno v veliki iz-beri od najcenejše do najfi-nejše izbere. 127 18-16

Gene brez konkurence! Postrežba znano solidna!

Na debelo in drobno pri

Antonu Adamiču

KRANJ, Glavni trg

modna, galanterijska in no-rimberška trgovina.

Ponudimo vsako poljubno množino:

161 10-8

Zarezane strešnike (prve vrste)

(za privezati in pribiti na late, torej popolnoma varno proti nevihti)

zidarsko strojno opeko, Portland-cement, peči, štedilnike, šamotne plošče za tlakanje cerkva, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & KOMP. :: Ljubljana

Na zahtevo pošljem takoj cenike in prospekte brezplačno.

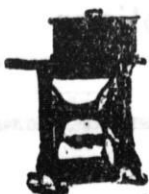
Zobozdravniški obotehniški :: atelje dr. Edvard Globočnik

v Kranju

1 52-46

Je od 16. septembra 1908 slav. občinstvu na razpolago

**vsaki dan in
tudi v nedeljo.**

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga

10 52-27

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta:

76 52-15

valjični zastori (Rollbalken).

Slovinci, ne zablite družbe
SV. CIRILA IN METODA

== Zaloga vsakovrstnega ==
● **lesenega, železnega** ●
in poblazinjenega pohištva
Puc & Comp.
v Ljubljani, v Kolizeju, na Marije Terezije cesti št. 11

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lak in firneža

Brata Eberl

črkošlikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeve ulice 6, nasproti hot. 'Union'

Ustanovljeno 1842. Telefon 154. 52-47

Avg. Agnola

Ljubljana

164

Dunajska cesta št. 13
poleg „Figovca“

priporoča svojo bogato zalogo

stekla, porcelana, zrcal, svetilk, okvirov, šip i. t. d. Prevzema vsa v steklarsko obrt spadajoča dela po najnižjih cenah.

Prevzema vsa stavbinska in umetna steklarska dela.

Proračuni na zahtevo zastoj.

**„Prešernova klet“
v Kranju
je cel dan odprta.**

Od 19. junija naprej se toči istotam 167-6
pivo iz leške pivovarne.

Tvrška R. & E. Rooss nasl. v Kranju sprejema tudi naročila na debelo za to pivo.

Josip Pogačnik

krojaški mojster v Radovljici

priporoča cenjenemu občinstvu

svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in loyskih oblek ter ogrinjal.

Vedno bogata zaloga angleškega, francoškega in brnskega sukna. — Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in ceno ter se sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih sukenj.

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela natančno po meri in izbranem kroju ter po želji naročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine, obenem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke, naroči si jih naj pri tej tvrdki in postal bo stalen naročnik. 86 52-2

5 52-48

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarno.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovr nih ur, zlatnine in srebrnine ter optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene.

Priznana izborna blago.